

csak úgy, hogy a Ház mellesleg megörökösölje: (Értesíték alatta azt, ha valaki piszenel, Tisza tanár a sarokba állítathatja, vagy akár ki is vezetetheti) a költségvetés és üzemeltetése pedig záros határidő alatt leterjeszhető legyen.

— Hiszen ez klotúr, még pedig a javából! — vélik a baloldalon.

— Hát persze! — mondja ártatlanul a miniszterelnök és a támadt zaja közkövére, elrejtve azokat a formálisakat, amelyek a módosítást meg kell előznie.

Majd meglepetődni kezdett, miért nem lép elő a választási reformmal.

— Nincsenek, kérem szépen, együtt az adatok! — hangzott a kifogás, amely diák körökben bizonyára zajos derültséget fog költeni.

Választási reformról lévén szó, nem tudta magát firtetni, hogy az általános választások "révét" a falra ne pingálja. Ez a művelet nevetést, zajt és a gonyos megjegyzések örömet váltotta ki az ellenzékben. Különösen a báró-gyárat aposztrófálták sűrűn, amelynek alapítása, tudvaleg szoros kapcsolatban van a választások előrelépésével. A minduntalan klotúr indulatos zajon végre egy kaszkádodott keresztül Tisza, hogy a Ház munkaprogramját szavalta el, hiába volt azonban a dikció, a program ürességét nem tudta elakarni. A szabadelvű párt, amelynek nem épen szükségének nagy okok, hogy a lelkészes elszántsáiba tüljele magál, csak itt-ott felelősen helyesléssel fogadták a beszédnek a hajvölgyre való kivonulását. A kasznó-csoport, amely a nemzeti párt szomszédságában húzódott meg Andrassy Gyulával az elén, még szemé pillajának a rezonánsával sem árulta el Tisza iránt való főtérhetlen lelkesedését.

Még egy szónoka volt a mai ülésnek, Polányi Géza, aki hivól játéknak minősítette a miniszterelnöknek azt az eljárását, amelyet a választási reform dolgában követ. Megígérte, hogy ebből a reformból még az általános választások előtt törvény lesz, és ma mégis azt meri mondani, hogy „akkor lesz választás, amikor az urak akarják.” Nem férfi beszéde ez. Úra legyen szavának Tisza és ne keserítse el végsőkig az ellenzék, akkor ez nem nyúl majd rendkívül fegyverekhez. A klotúr folytonos rázásával az új választásokkal való fenyegetőzéssel, abszolút fejedelmi jogok proklamálásával: — ilyen eszjelekedés és gondolatokkal nem lehet becsületes munkára készülni.

(Füresnek találták, hogy egy párttag, Polányi Géza, a pártvezér beszédét kommentálta.)

A miniszterelnök próbálta elhessegetni a vádakat, de azok csak annál feltünőbbben telepedtek le rája.

... Ilyen volt a mai ülés képe. Zavaros, kusza: a vonásokat csaknem percéről-percére megváltoztatta a szünet, amelynek ereje és mindenhatósága nyilvánvaló volt. Férte mindenki, hogy a mai nap egy hosszú hadjárat előcsatározása volt. És ha ennél a kis összekocozásnál ennyi szikra pattant ki a pengékből, mi lesz, ha az egész vonalon kigúny a harezí tűz...

Részletes tudósításunk így szól:

A képviselőház ülése október 10-én.
Elnök: Perzel Dezső.
Jegyzők: Rákosi Viktor és Szóts Pál.

találta — valaminek a nyomát, amelyet most megugat s örült futásban követni kezd. „Van, van, van. Megvan, megvan, megvan.” Meg ám. De hol? Ott bukk ki a kukoriczéta végén egy vén kan nyúl s nekivág a rétnek. Piezi se lát, se hall. Nyomában utána s olyan kinos eszalókat visz véghez, hogy a liget is visszazag. Messze elől a menekülő káni s utána a nyomát ugató „dakszli ojtvány.” Mindinkább távolodik az örült hajszaja, végre már csak egy-egy tompa vakantás, nyisznam hangját veri fülembe a futókorló fuvó szél.

Magamra maradtam. Piezi ugyancsak ithagyott.

En is ottbgytam a kukoriczést s a répát felhöztem róla. Hátha a levelek állásában vészkelet kapart a nyúl. Amint esendesen bandukolok végig a smaragdolt táblán, egyszer csak szemben velem ott látom, hol négy, hol három lábom közögn az én elvészett Píezmet. Olyan keserves pófát vág, olyan elszontyolodott, hogy szinte szánni kezdem. „Ugye hekás, jól megbökte a tapadát a tarló vagy tükse ment bele.” Már panaszkodni akarna, mikor — usgyi — kivágódik veszkából egy köztünk szorult südő s a szegény agyománylalan hamarjában azt se tudja merre fusson.

Piezi rögvést azt is élelejté, hogy eddig három lábom állt. Négy lábát se tudja hova tegye, egyszerre olyan dühös lesz. Ez a liget azonban azt hiszi, hogy most is az a nyúl ugrott fel előle, amelyet előbb a kukoriczából vert ki s hibába hajszolta be utána a rétet.

A megzavart südőcskének rettenetesen az inába szállott a bátorsága, de — nem kis szegvényemre — jobban megjeggedt Píezőt, mint tölém s ézét szöktében egycsones nekem rohanat. Majd hogy le nem vert a lábamról. Ugy kellett mellettem elereszteni, hogy utána löhessenek. A tarkóján lött tapasztalás olyan bakfenczet hányt, hogy csak csepp hítja hogy az elebe került Piezi nyakába nem esett. Csak e kellett neki. Ugy

Perzel Dezső elnök az ülés feltétegy órákor megnyitja. Előterjeszté, hogy a király a képviselőház részéről névnap alkalmából kiüldött üdvözlélet közönnélet fogadja. Bejelenti továbbá, hogy a szünidő alatt két halálozás történt, mely a Házra is közlelebről érinti. Az egyik Janicsary Sándoré, aki 1867. óta, az ideit cizküst kivéve, tagja volt az országgyűlésnek; a másik pedig Lázár Nenyhért, a gyergyói kerület képviselőjének halála. Kéri a Házot, hogy ösziéni részvétellel jegyzőkönyvíleg is adjon kifejezést. A Ház az elnök indítványát elfogadja. Bemutatja ezután az elnök Herceg Ferenccnek, a pécsi kerület képviselőjének megbízó levelét. Majd bemutal több törvényjavaslatot, amelyek szentesítéséről a miniszterelnök értesítette a Házot. Felolvastalja a beérkezett kérényeket, melyek a magyar nyelv és jelvényeknek a külképviselemben való érvényesítéséről, az élelmiszerek mesterséges megdrágulásáról és márczius 15-ének nemzeti ünneppé lételeéről szólnak. A kérények kiadának a kérénybizottságnak. Végül az elnök bemutatja a függőben maradt interpellációk jegyzékét.

Hieronymi Károly az Olaszországgal való kereskedelmi szerződés ideiglenes rendezéséről törvényjavaslatot nyújt be.

Tallian Béla: A Rába-folyó szabályozásának befejezéséről szóló törvényjavaslatot terjeszt elő. Az elnök a legközelebbi ülésre vonatkozóan terjeszt elő javaslatot. Javaslta, hogy a Ház holnap délelőtt 10 órakor üljét tartson és a Ház az olasz provizorium sorra kerül, a kérények 5-ik és 6-ik sorjegyüket tárgyalja.

Kossuth Ferenc beszéde.

Kossuth Ferenc: T. Ház! (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) Mindjárt az első napirend megállapításánál szükséges érzem annak, hogy felszólaljak és felajánlást kérek az igen t. miniszterelnök úrtól egy nyilatkozatra vonatkozólag, a mit jónak látok a legutóbbi napokban egy nyílt levelben közönnélet oly kérdésben, amely felvetetlen, hogy ne igazsága a kedélyek és lehellet, hogy ösziéni részvétellel és a Ház háta tárgyalására (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és a jövőbeni napirendnek megállapítására. Ez képezt a jogaimat, a melylyel én felszólalásomat igazolni kívánom. (Halljuk! Halljuk!)

Hol maradaak a reformok?

Az igen t. miniszterelnök ur jónak látta minden más kérdés mellőzésével — tehát oly kérdések mellőzésével is, a melyeket a körülmények egészen elvárhatóan, továbbá oly kérdések mellőzésével, a melyekre vonatkozol az igen t. miniszterelnök ur ígéretét is tett (Felkiáltások a szélsőbaloldalon.) A választási törvény), mint például a választási törvény reformja — kizárólagosan a házszabály reviziójára nyilatkozni, még pedig oly értelemben, hogy a házszabály olyképp szigorítottassanak, hogy ezen túl nalezőbb vagy eselleg lehetetlen legyen az ellenlász a kisebbség részéről. A t. miniszterelnök ur ezen felfogását a legutóbb felmerült tettekből meriti, t. i. abból, hogy igen hosszú ideig egy elnök, erős és szüvetvélés harcz fölött levélben katonai hatalomnak tulkapásával, később egy törvényből levont következtetések mellett ítélete a magyar nyelvnek érvényesítéséről a hadseregben, amely mindenestől egy magasztos, nemes, hazafias cél volt. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A miniszterelnök ur felfogása szerint e küzelem tulságosan hosszú ideig tartott és nagyon sokáig megakasztotta minden tén az állam gépezetének működését. A t. miniszterelnök ur ebből a tanúságból azt a következtetés vonta le, hogy a kisebbség ellenállásának ily mérvét az alkotmányosság érdekében korlátozni kell, holott ellenkezőleg azt a következtést vonhatta volna le, hogy a magyar képviselőház még akkor is, mikor a legnagyobb szüvetvélés fel van akarva, megállapítja a kellő perccel arra, hogy rá tudjon térni a törvényalkotás tereze. Az alkotmányosság nem vesztélyezteté tehát a heves kibándelem addig, míg a magyar képviselőház megvan az a hazafiság, amelynek a közelműltben is oly ékes jelet adta a legnehezebb időkben: házszabály revizióra s az ellenállhatatlans képségg meggyurbálására és megőrzésére tehát nincs sem ok, sem szükség.

T. Ház! Leheletlen szerintem efeledni azt, hogy az a hosszú küzelem, mely a miniszterelnök elhatározását megérlelte, egy nemzeti gondolatból eredt, egy nemzeti szüvetvélés volt a kiindulása. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és szerintem nem helyes (igen ezt a körülményt használni fel, mint indokot arra, hogy a házszabályt szigorítsunk, annak csak örülnünk kell, nekilátott a szegény südőnek, hogy alig bírta elmozdítani róla. O azonban kiesi hija, hogy bört is le nem húzta. Tele volt az orra, szája nyulszórral, de bánta most ezt, mikor kényére-kedvére olyan jól kimulathatta magát.

Hát még milyen büszkén közögnött utána — három lábom — haza s ilt le az udvar közepében. Hogy megbámulták az ott-hommaradt tarsak, akiknek a mezőre, rétre, erdőre még csak kiszagolni se szabad.

Igy vadászgattunk együtt, míg más kutyát nem szereztem. Csak arra kellett vigyáoznunk, hogy: mit, hogyan jelez; mert megállni nem állt meg semmi vadat. De hamar kismertem szokásait s jegyzékbe vehettem szabályait. Ide-oda futkosás, farkesóválás nélkül — fogoly.

Fulkosás, ugulás, fülhégzés farkesóválással — fúrj.

Köröskörül futkosás és nyomom ugatás, eszalóhalás — nyul.

Mind a három együtt — fiaczn.

Még egy ószinte vallomást kell tennem. Megismerkedtem negyedik jelzésével is, ami bizony sok mulatságot szerzett, különösen pedig akkor, ha máson próbálhattam ki.

Az első hibázással rendszerint nem tördött, mert akkor jött bele a tübbe.

A második hibázás után már leült s vicserogni meg ugatni kezdett; sőt ha nem nagyon kerültem, mögöttem szépen le is heveredett, mintha őis se lenne.

A harmadik hibázás után kiszaladt belőle a vadászamorn. Behuzta kurtja, eszaló farkát, hátra eszalta fület s aló vesd el magad, meg sem állt hazáig. Ott is nyomban a sütkemenyere alá bujt. Bizonyosan azt hitte, hogy ha semmi se esik a lőésre, ő van veszedelmében.

A negyedik jelzés, amelyet otthon is előbb megtudnak, mintsem kellene, tehát a hazafutás — a vadász fússer.

hogy e házbán ki tud meg törni s magasan tud lángolni csaknem ellenállhatatlan erővel a nemzeti szüvetvél. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Az ellentállás fegyverére szükség van.

T. Ház! Szerintem a magyar kormány, még akkor is, ha az ellene küzdő függetlenségi párt tevékenysége talán az alkotmányosság határain túl is csapna meg kell emlékezni arról, hogy ez a tevékenység egy szent ezéret, a magyar nemzeti eszmékért és jogok érvényesítéséért folyik.

Kubik Béla: Amibez oda át nincs érzék!

Kossuth Ferenc: Szerintem a magyar kormány meg kellene emlékeznie arról, hogy Magyarország helyzete egészen kivételes helyzet. Más államokban a vélemények sűrdósága politikai kérdésekben fejlődik ki, holott Magyarországon csaknem kizárólag a nemzeti jogok kérdéséről van szó országokban szó sem lehet. (Élénk helyeslések a szélsőbaloldalon.) A magyar kormány nem lehet azt efelednie, hogy Magyarország az állami hatalom, az állami erőnek teljességét egy oly uralkodó kezébe tette és köttete le, aki egy idegen hatalom erejével feltételül rendelkezik, a mely erőnek segítségével a múltban több századokon át megállamta Magyarország alkotmányát, létét és szabadságát. (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.) és megőrtéhetik az a szerencsétlenség, hogy a jövőben is meg lesz még látná az ország államsága, a nemzet élete. Igaz tehát világosan áll előttünk annak szükségse, hogy a magyar országgyűlés megvédelmehesse békés fegyverekkel az országunk jogait, mert hogy ha így igyekszünk előrelépni, ellentartani ezen fegyvereket, megköztörni azokat a kezelet, a melyek e fegyvereket forgatják, akkor ennek az lesz a következzése, hogy nemzetünk képtelen lesz lemondani nemzeti aspirációinknak megvalósításáról, vagy pedig...

Molnár János: Vagy leszerelné! (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Kossuth Ferenc: Nagyon sajnálom, hogy beszédemben ilyen közbeszólással találkoztam. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) A ki leszerelésről beszél, az nem tudja, hogy miről beszél, mert a függetlenségi párt herczonodort változtatott ugyan, de le nem szerelt, mert a függetlenségi eszméket örökké küzdeni fog. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Visszatérek tárgyamhoz, a mely azt hiszem, hogy elég komoly arra, hogy ily könnyelmű megjegyzésekkel ne zavarják. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Visszatérek azon tételhez, hogy szükségse van az országgyűlésnek arra, hogy egész ellentállási erejét kijeltesse, ha a nemzet jogait meg támadtatának, mert hogy ha ezt a fegyvert ki veszik az ország kezéből, akkor más nem marad hátra, mint a nem leszerelés, hanem az ország jogának feladása vagy pedig a forradalom. (Igaz van a szélsőbaloldalon.) pedig nekünk, kik hazánkat szeretjük, mind a kettőt kerülnünk kell (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A nemzet jogai.

Mint hogy a t. miniszterelnök ur nyílt leveléről szóltam, engem még a t. miniszterelnök ur és a t. Ház, hogy rövid megjegyzést tegyek levelének egy tételére. A t. miniszterelnök ur nyílt levelében azt a tételt állította fel, hogy az ország 1867-ben, midőn királyával megalkodott — a mely megalkodást mi most is helytelentjük és mindig helytelenteni fogjuk (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) — a magyar nyelvnek alkotmányos jogát a hadseregben a vezérletnél és a vezérletnél tette függővé azt, hogy a magyar vezérlet és vezérleti nyelvet a magyar hadseregben alkalmazza-e, vagy nem.

T. miniszterelnök ur, én ennek az írott törvényben nyomát sem látom. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Polczner Jenő: Nincs is az megírva.

Kossuth Ferenc: En az írott törvényben azt látom, hogy a vezérlet, vezérlet és belsejvezet joga mint felsőjog a király kezébe levezet, a nemzet által és ez a Ház egyhanglvan kimondta már, hogy minden jog a nemzetől ered. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) tehát a király kezébe lelett felsőjogot is a nemzetől erednek. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De a nemzet soha nem mondta azt, hogy a belsejvezet vagy vezérlet és vezérlet tárgya vagy része letele a magyar nyelvnek elközbása, mert az ország nyelvével még nagynak a nemzetnek sem szabad rendelkeznie. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A nemzet nyelvében él, Magyarország pedig émi akar és émi fog. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A magyar nyelvnek használata és érvényesítése az államnak minden tényezőjénél és minden részében olyan nemzeti jog, a melyet egy nemzetnek el nem akudhat és a melyről nem mondhat le. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

T. Ház! Igen röviden csak ezeket akarlam megjegyezni, nehogy halgatásommal az a párt, a mely velem együtt működik, elismerni látszassék azt a tételt, hogy a magyar nemzet saját nyelvének jogáról akármikor lemondott volna. (Élénk helyeslés és éljenzás a szélsőbaloldalon.)

Tisza védekezik.

Gróf Tisza István: T. képviselőház! Kötelességem érzem a mai ülésen a kormány nevében tájékoztatni a Házot arról, hogy a kormány minő javaslatoknak tárgyalását tartja most időszertűnek és minő miniszter megállapítása iránt intéz kérelt a t. Házhoz.

Fel is szóltam volna mindjárt a melyen tisztelt elnök ur javaslata után, hanem értesültem volna róla, hogy tisztelt barátom, Kossuth Ferenc úr szóására jelentkezett, aminel fogva czelszerűnek és talán időmosabbnak láttam megvárni, hogy ő a szózás jogaival éljen. Gondoltam ugyanis — hiszen a lapokban is van már ennek nyoma — hogy tisztelt barátom felszólalásának fő czéjait az fogja képezni, hogy tájékozást keressen s kívánjon a házszabályreform tekintetében elfogalt álláspontom felől.

Ezt a tájékozást tisztelt barátomnak most engedélyem, hogy bármínő polemikába bocsátkozzam, egész készséggel adom meg és azt hiszem, újat elben a tekintetben mondani nem igen fogok, mert hiszen a házszabályreform szempontjából elfogalt álláspontom ismeretes; nemcsak az az álláspont, amelyet elfogaltálni hajlandó voltam és — ne adja az isten, hogy ismétlődjenek ugyanazon viszonyok, de esetleg hajlandó volnék a jövőben is elfogaltani extrém, élére állított küzelem viszonyai között mint ideiglenes rendelkezési, de ismeretes állam álláspontom is, amelyet a házszabályoknak normális viszonyokra alkalmazott szüvetv reformját illetőleg elfogaltok.

Milyen lesz a „módosítás“?

Tisztelt képviselőház! Engedjenek meg nekem, de aki a parlamentnek feladatát, misszióját, funkcióját igazán, komolyan és helyesen iféli meg, az nem ma és nem tegnap és nem is a közelmut nagy küzelem alatt, de évek során át kellett, hogy arra a meggyőződésre jusson, hogy a magyar képviselőház szabályai sok tekintetben kiegészítésre, reformra, töké-

letesítésre szügnak, nem momentán taktikai szükségsem egy-két másik pártnak, még kevésbé a kormányt érdeke, de elsőrendű nemzeti közérdek az, amely azt, hogy a magyar parlament házszabályai akként módosítottassanak, hogy azok a Ház rendjének, melleslegének, tisztességének és a landesközöslet rendjének is biztosítására szolgáljanak. (Helyeslés jobboldal és a középben.)

Ebben a tekintetben nem kívánék most előbe vágni a kifejeződő eseményeknek, de még kevésbé kívánék az a ténem most egy teljesen előtöltött vitaközéket előidézni, de mégis szükséges tartom a felmerült különböző nézetekkel aggyalokkal szemben három irányban pozitív tekintetben és egy irányban negatív tekintetben jelezni egyéni nézetem.

Negatív tekintetben jelzem annyiban, hogy abban a szüvetv házszabályreformában a törvényjavaslatok érdemleges tárgyalására vonatkozólag a szölesszabályok megszerzését, vagy a klotúr nem tartom szükségessé. Pozitív irányban pedig jelzem álláspontomat abban, hogy szükségesnek tartom, hogy megkezdjünk a házszabályok azon számos, de még mindig lényeges viszonyokról, melyek az ugynevezett technikai „obstrukció” irányt mutatnak, továbbá, hogy megfelelőleg ki-egészítsük a landesközös rendjének és melleslegének megőrzására szolgáló intézkedésekkel.

En végül szükségesnek tartom azt, hogy a költségvetést és a már egyszer megállapított üzemeltetési munkát megfelelő utoncok megállapítására vonatkozó törvényjavaslatok tárgyalására bizonyos, nem túl rövid, de záros határidőhöz köztessék.

Nagyon természetesen, hogy ez klotúr, de én éppen jeleztem, hogy kivétel kell nézelem szerint lenni a Ház azon működése közt — hogy úgy jelezsem ki magamat — mely az állami életnek mindennapi kenyereit képezik és azon működése közt, amely nem szüvetv reformokra, nem újításokra, nem kezdeményezésekre, hanem egyszerűen az állam normális háztartásának továbbfejlesztésére vonatkozik.

Ezekben jeleztem, t. Ház, egyéni nézetimet. Ennek a kérdésnek egyedül helyes megoldási módját abban látom, ha a Ház egy bizottságot küld ki azzal az utasítással, hogy a házszabályok módosítására vonatkozó javaslatok kidolgozza és a Ház elé terjeszse. En tehát a legközelebbi napok egyikén lesz bátor egy ilyen természeti indítványt beírni az indítványkönyvbe és a házszabályokban előt mondani a t. Ház elé terjesztve, ameknek eredményeként aztán, ha indítványom elfogadának, a bizottság fogja kellő nyugalommal, kellő körültekintéssel, az erveknek és ellenérveknek — remélem — objektív és barátságos megérvelésével a maga javaslatát előterjeszteni. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

A választási törvény.

Még egy témát említett Kossuth Ferenc tisztelt képviselőháram, amelyre egész röviden nyilatkoznom kell: ez a választási törvény reformjának kérdése. (Halljuk! Halljuk!)

T. Ház! Sajnálatomra az a statisztikai anyag, amelynek összeállítására és feldolgozására feltétlenül szükséges arra, hogy ebben a kérdésben a kellő alaposággal, a kellő komolysággal és körültekintéssel járjunk el, oly rengeteg nagy, hogy a statisztikai hivatal igazán megfeszített, sokszor éjjeli munka mellett is, még most sem készült el egészen azzal az anyaggal és ismételt kéresem és sürgetésem dacára — amit nem szemreányás-félt mondom, mert mondom, azok az urak megfeszített munkát végeznek — ennek az anyagnak még csak egy csokly részét áll rendelkezésre, s azt hiszem, el fog telni egynehány hét, mire az egész anyag felett rendelkezhetünk. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hé, vagy év?) Néhány hét. Már most nem fogom az időt kimélni arra, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzam és igyekeznék fogok azt mentől előbb kifejelelni annyira, hogy az azzal, amely egyszer már összehivatott, folytatbassa landesközöslet. (Helyeslés jobboldalon.) De méltózatlan nekem megengedni, nem bírnék kellő felelősségérzettel, ha egy ilyen kérdést odaterelnék és odadobnék egy nem felelős arkt landesközöslet, mielőtt annyira dominálnám a materálét, hogy a magam álláspontjával, azzal, a mit nézetem szerint a nemzeti politika nagy érdeke meghírtnak, vagy meg nem bírnak, tisztában legyenek. (Helyeslés a jobboldalon. Mozgás balfelől.) Amint ez megörtérett, igenis felvetesszük a tárgyalások tonálát. Eltekintsem nagyon jól ré, hogy kiáltsába helyeztem, hogy remélhetőleg a jövő általános választásokig meglegz ez a törvény alóltható. En azt a reményemet fejeztem ki, hogy az általános választások már szerintem fognak keresztülvitelhetni. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldalon.) Ismétlem, minden, ami emberileg lehet, el fogok ebben az irányban követni s azt hiszem, hogy a választási listák összeállítására vonatkozó terminusoknak eselleges kifóválással, aminek semmi akadályát nem látom, ez a kérdés meg is oldható lesz.

Fenyegetés.

Olay Lajos: Régen új választás lesz már akkor!

Gróf Tisza István: Az a képviselő uraktól függ! Az mindenesetre eszalólatos, hogy az új választások kérdésétl mindig azok az urak félnek annyira, a kik hangsúlyozzák, hogy az egész ország a hátuk mögött áll. (Nagy zaj bal- és szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Nem félésről van szó, de fenyegetésről! Nem félésről van szó! (Folytonos zaj. Élnek eszenget.)

Gróf Tisza István: Különbön biztosíthatom a képviselő urakat (Zaj. Élnek eszenget), hogy en a választásokat Magyarország olyan komoly dolognak tartom és annyira tisztában vagyok azzal, hogy az igazolomkán milyen nagy mérvet viszi az bele a nemzetbe, hogy a szános ténem mennyire elvadtalja, elfajlítja a viszonyokat és mennyi kárt okoz, hogy en választásért Magyarországon a felelősséget csak akkor vállalhatom el, ha a választásokra valóban feltétlen, ekerítetlen szükség van. Hogy ez en legyen, az csakugyan a képviselő uraktól függ. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Molnár János: Tessék felszólalni. (Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Oszlassa fel ma! Élnek eszenget.)

Gróf Tisza István: Ezek után áttérek felszólálom tulajdonképeni tárgyra, t. i. hogy a legközelebbi (teendőre nézve tájékozassam a t. Házot. (Halljuk! Halljuk!)

En azt gondolom, amint az elnök ur is igen helyesen jelezte — a legürgebb tárgy, amelylyel a Háznak foglalkoznia kellene, az Olaszországgal megkötött ideiglenes szerződés.

Ugron Gábor: Az nem lehet! A törvény tiltja!

Kubik Béla: Kinek a felhatalmazásával költöttek meg. Tessék a törvényt megérteni. (Zaj a szélsőbaloldalon. Élnek eszenget.)

Gróf Tisza István, amelynek elteltepte október 15-ére van tervbe véve. En azt hiszem, hogy különösen a Ház azon t. tagjai, kiknek a szerződésre vonatkozólag aggyalok vannak, kell, hogy sürögönek tekintésük azt, hogy ebben a kérdésben

megnyilatkozhassekk, mert hiszen ennek a szerződésnek előbeléptetését most igen könnyű megakadályozni, megakadályozni a Háznak bármely formában — hozott olyan határozata által, mely a szerződés, vagy a kormány eljárásának szüvetvését foglalja magában. Amennyiben ez megörtérett, annak természetéről konvenkenciája volna a kormány lemondása és ennek az egész akciónak függőben maradásá. (Zaj és felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Hát nem elég, ha a törvény tiltja?) Amennyiben a Háznak ilyen határozata létre nem jön, nagyon természetesen, (Egy hang a határozat!) nagyon természetesen a szerződés végre fog hajtani, az annak végrehajtásával kapcsolatos utasítások és intézkedések közvételül 15-ike előtt ki fognak bocsátatni.

A munkaprogram.

A költségvetést, remélem, mentül előbb be fogja terjeszteni t. barátom, a pénzügyminiszter ur. Természetesen, ennek tárgyalása is sürgees volna: midőn azonban annak bizottsági tárgyalása a múltad természetét fogja hosszabb időt vesz igénybe, azon időt, amíg a pénzügyi bizottság a költségvetés tárgyalásával foglalkozik, felhasználhatna a Ház egy pár ülést és régi idő óta elintézte váró javaslat tárgyalására. A kisebbség nem akarom ezáltal felemlíteni, de gondolom, az olasz kereskedelmi szerződés után mindjárt a polgári perrendtartás kerülne a sor. (Helyeslés.) melynek megállapításával a Ház csakugyan üdvös, jelentékeny reformot létesítené.

Emellett t. Ház, remélem, hogy igen rövid idő alatt benyújtatja t. barátom, a kultuszminiszter ur a népoktatási javaslatát is. (Általános helyeslés) s én azt hiszem, hogy amennyiben erre meg a költségvetés tárgyalása előtt idő volna, ezen javaslat tárgyalásával is hasznos és fontos lépést tennék előre. (Általános helyeslés.)

Hogy ezen tárgyalások közben hol és mikor kerülhet sor a házszabályjavaslat feltételére és tárgyalására, erről most természetesen nem nyilatkozhatom, ez függ attól, hogy a kiüldendő bizottság hogy halad a munkáival és hogy általában, tekintve a munkáit elkészülték-e pontjait és az összes körülményeket, ennek napirendre tüzése mikor lesz legelőszérűbben eszelőzhető. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Sola!)

T. képviselőház! Ezek azok a javaslatok, amelyeknek tárgyalására kérem fogjuk annak idején a t. Házot, a holnap napirendre illetőleg pedig az elnök ur javaslatához hozzájárulok.

Frivol játék.

Polányi Géza: A miniszterelnök arról a fenyegetéséről, hogy az ellenzégi képviselőktől függ a Ház feloszlatása, azt tartja, hogy sűrű a parlament függetlenségét és mellesleg, hiszen a mult obstrukciónban a béke első és főffeltétele az volt, hogy a kormány még az általános képviselőválasztás előtt terjeszti be a választási reformot. Ha pedig a miniszterelnök most azzal fenyegetné, hogy az ellenzékétől függ a választás, akkor frivol játéknak ilt. Ezután az olasz kereskedelmi szerződésről szól, a melynek megkötésére a kormány felhatalmazást nem kapott és csak a törvény megsegesével terjesztheti a Ház elé. Nem kell ott adni az ellenzéknek az elkeseredése és akkor nem nyúl a rendkívül fegyverekhez. A házszabályok reviziójára vonatkozólag elismerem, hogy a házszabályokban vannak részletek, amelyek javításra szügnak...

Kubik Béla (az elnökhez): Nem hallja a zavargást odát?

Az elnök: Tessék!

Az elnök: Rendreutasítja Kubikot. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Polányi Géza: ... de a házszabályok revizióját csak nyugodt, normális és békés időben lehet megvalósítani. Ez az idő nem alkalmas erre. A házszabályokat revizió alá venni kormányban ezélek érdekében azonban nem szabad. Találkozni a nyílt levelet a része elem, amely a hadsereg vezérletének és vezérletének jogát abszolút fejedelmi jognak mondja. (Ellentmondás jobboldalon.) Abszolút fejedelmi jogot a magyar nemzet nem ismer.

Gróf Tisza István: Eppen az ellenkezőt monddtán!

Polányi Géza: Fölolvassa a nyílt levél levovaltkozó részét, a melyek szerint abszolút fejedelmi jogról szólnak. Ahhoz, hogy a nem

COK.

lem.

ezett emberek
terhükre van
et a sors elhal-
y nélkül mond-
ha szürke em-
et a nagy hírvé-
redések szaka-
igazuk lehet,
gyanus egy ki-
látszik, mint
hoz, a mikor a
as arczalat az
erele a nap-
vayon nagy
nemnyire sür-
rek részről ez
tam meg söha,
a volna valaki-
tehernek, meg
a vagyont, de
ottuk napjait
egyk-másik vé-
lajozások folytán
fegbesik, hogy

sága van mind
ok dicsőséggel
ak. Mert a nagy
nemesak meg-
csak szent-
vetet követelnek
ének a kroni-
stist. Lezleka-
tábornok, a
mezevelt agyu-
ntetessel hal-
zi értelmeben
telemek, akade-
re forint aján-
gy a világ min-
azt is ezee,
ának nem tud-
letet elkeseri-
ggykös-
ak embernek
a dicsőség.

ez nagy hírvé-
gü is — szen-
sorát megváltani
sorat kell el-
szottaknak. A
a nem utolsó
ának állandóan
si, egy mozdul-
szá ezre ne
ne magyarar-
zereti is, hogy
beszélnek rola,
tek. De a fáná-
-okszor olyan
szenvédést okoz

ama, hűdelvén,
meves miszi-
penseggel nem
yen alapja van
a hír. A Lit-
nyomat közli a
anyagok miatt
a hazatársak

valóban hihe-
szának el egy-
kükéik, sem
Mariane nem
gy az anyai
bet egyenlőt,
apósnak lehet
is, akár nem,
gyik ma a hír-
kronika talán
fradást, de ter-
hoggy mindent
nap esemény-
holnap-holnap-
eg, de azért
egbizonyosodni
demes hírvé-
s.

Bronikas.

hercegy és sa-
tarizoklás után
Medárd fel-
Lévára érte-
lan részestették.
nyedj — amint
szombaton Gö-
tarizoklás ott.
a tartozkodás
reg. E napokat

Humosálhat-
sásef fűherceg
gyűlölkönlést,
emlék aláélek,
eg kardos Árpád
te meg a külfé-
szemlélté meg

Kedd, október 11.

minden egyes kiállítás gyűjteményeit és kiállított tárgyait. Az egész kiállítás tüzetes megszervezése után a főherceg legnagyobb melegegészt fejezte ki a látottak felett s kiemelte, hogy az egyesület ennél nagyobb dícsért illeti a sikerült kiállítását, mert az idei nagy szárazság mellett nagyon kétséges volt egy jól sikerült kiállításnak összeállítását.

Kossuth-Sozbor Török-Szentmiklóson. Nagy és fényes ünnepségre készült, mint tudósítónk írja, az alföld egyik virágzó községének, Török-Szentmiklósnak hazafias független érzelmi polgársága. E hónap 23-án leleplezik le ugyanis Török-Szentmiklóson Kossuth Lajos ércszobrát, melyet Horvay János szabóval készítetett el a város közönsége. A három méter magas ércszobor söskuti kőből készült, szintén három méter magas talapzaton lesz elhelyezve. A község főterén, a Kossuth Lajos-térben fog állni a szobor s a felállítási munkálatokat nap nap múlva már teljesen be is fejezik. A leleplezési ünnepen lesz több országgyűlési képviselő s Kossuth Ferenc is megígérte részvételét. A rendezőség további megfoga hívni az ünnepélyre az országgyűlés mindkét házát, Jásznagy-Kun-Szolnok vármegye törvényhatóságát, a szomszéd városok és községek polgárságát és a saját képviselőit.

Egy magyarbarát horvát halála. Francisci Henrieken, a horvát tartománygyűlés elnökének halála hírére hozza a táviró Zágrábról. Igaz részvétel fogadja bizonyára minden magyar ember Francisci halálhírére, de részvételt kell a haláleset Horvátországnak minden körében is, a melyeket a magyarságnak ítélete képelezen lett. Mert Francisci egyike volt azoknak a kevés horvát politikusoknak, a kik igaz és nemes meggyőződéssel ragaszkodtak a magyarokhoz és magyarsághoz.

Egész politikai pályáját végig vonult az a törekvés, hogy az ellentétet a két nép közt kiegyenlítse, s bizonyára nem rajta múlik, hogy ez nem sikerül. Francisci 1834-ben született Samoboron, a zenei horvát családól, a melynek elején a tizenharmadik század elején a samobori vidéken laktak. Nagy-Kamizán és Zágrábról tanult s pályáját mint joggyakornok kezdte meg a zágrábi törvényszéknél; később Ivancsen, Nasicon és Szalámán szolgált igazságügyi tén. 1863-ban négy évre visszavonult, s ezután mint samobori járásbíró kezdte meg ismét a politikai szolgálatot. A közigazgatás újraszervezése alkalmával Krapina-Föplitz alispánja lett, 1882-ben pedig mint alispánt Jakársira helyezték át. Két év múlva nyugalmába vonult, akkor az ozaói kerületben képviselővé választották s azóta egy-zeres minit tagja volt a magyar országgyűlésnek is. Elnöke volt a regnikolárius bizottságnak és második, 1895 óta pedig első alelnöke horvát országgyűlésnek. Az 1890. év óta az asztalokai méltóságot viselte, 1886-ban pedig magyar királyi honvéderőrnagy lett.

Czeoz tábornokot hazahozták. Buenos Ayresből kapjuk a híradást, a melyet bizonyára minden magyar ember letelepedés fogad. Czeoz tábornok holttestének hazahozatáról van szó. Czeoz tábornok, a ki tudomás szerint az emigráció óta Argentínában él, halálát közölemény érezvén, ismerősöknek kifejezte forró kívánságát, hogy szeretné, ha földi maradványait Magyarországon pihenésnek. Abban a földben szeretett volna pihenni, a melyet az ő vére is áztatott. Azok a magyarok, a kik a messze idegenben környezetébe tartoztak, táviratilag érintkezésbe léptek a budapesti hazafias körökkel. Az eredmény az, hogy a vitéz tábornokot esalgyan hazahozták a magyar fővárosba. A költségek nem okoznak akadályt, mert az elhunyt tábornok hagyatékából is eikerítésre az exhumálás és hazahozatal költségei, de az illető hazafias körök is kész örömmel járulnak hozzá a költségek fedezéséhez. Az idegenben elhunyt vitéz magyar tábornok holttestét valószínűleg a jövő hónapban indítják utnak Magyarországra.

Vörösmarty Bela halála. A váratlanul bekövetkezett haláleset országsszerte fájdalommal tellett. A holttestet ma délután Reperobára vitték az elhunyt nővére, Széll Kálmáné, Vörösmarty Ilona jelenlétében. Plösz Sándor igazságügyminiszter folajánlta az elhunyt nővérenek a temetési szertartásra Kuria palotájának szolposarnokát, de Széllné a leegyszerűbb temetést ajánlta s így azt az elhunyt Muzcum-utcai lakásáról rendezte, ahol ma délután már föl is állították a ravatalt. A temetés kedden délután fél négy órakor lesz, s a halottat a kerpesi sírkertben levő család sírjában helyezik örök nyugalomra. Széllnének, aki hírvének lakásán tartózkodik, ma délután részvétlátogatást tettek: Paiss Andor kuriai tanácselnök, Koranyi Frigyes professor, táviratilag fejezte ki részvételt gróf Csekonies Endre és sok más kiválóság.

A Kuria holnap délelőtt tíz órakor plenáris ülést fog tartani, amelyből kiadják a legfelsőbb bíróság gyászejelentését. A Kuria holnap a gyászalkalmából a tárgyalások szünetelni fognak.

Plösz Sándor igazságügyminiszter Vörösmarty Bela halála alkalmából az elhunytak nővérehez a következő részvételeit intézte:

Kegyetlen Asszonyom!

Ugy magam, mint a vezetésem alatt álló minisztérium a súlyos veszteség érzésével együtt legyelem asszonyom hívének váratlan ehunytát.

A minisztériumhoz öt nemesak viselt magas állása fűzte, hanem mely és igaz tiszteletünk is, melyvel kiváló egyéni tulajdonságainak és az igazsággy terén kifejtett érdemes működésének adóztunk. Aldásos emlékezetét mindenkor hálás kegyelettel fogjuk megőrizni.

Engedje meg kegyelmes asszonyom, hogy a magam s a vezetésem alatt álló minisztérium nevében is kifejezhessem mélyen érzett részvétetet.

Budapestben, 1904. október 10 én.

Plösz Sándor.

A hol Apponyitól fének. A politikusnak egyik állandó kísérője a gyanus. Az kíséreti mindennyel, meg akkor is, ha olyan dolgot nívél, a mely valamennyiünknek előnyére, talán dicsőségére válik. Gróf Apponyi Albert amerikai utja nem volt összekötöttségben az aktuális napi politikával s a mikor

a magyar szellemnek túl a tengeren nagy dicsőséget s elismerést szerzett, valóban megérdemli az ünneplést. Mégis vannak, a kik ez ünnepléstől fének, vagy legalább is gyanusal kísérik. Ezt bizonyítja az alábbi Pécsről érkezett táviratunk. Simonfay János volt országgyűlési képviselő, Baranyamegye mai közgyűlésén indítványt tett, hogy Apponyi hazakereskedőkor üdvözöljék a magyar közönség nevében. Bejelentette, hogy a főispán távollétében az alispánhoz fordult támogatásért. Az alispán azonban néhány kormánypartii bizottsági tag meghallgatása után a támogatást megtagadta. Simonfay a mai meggyűlésen hatóság beszédét mondott. Méltatlán Apponyinak a nemzetnek Amerikában tett szolgálatait. Azonban indítványát, hogy a szavazat esetlegességének ki ne tegye, visszavonta. Az eset oly feltűnő, hogy a kommentár fölöslegesnek látszik.

Itt jegyezzük föl, hogy az Országos Nemzeti Szövetség részéről vasárnap kiűnk jártak Eberhardon, hogy Apponyit üdvözöljék és meghívják a tervezett ünnepélyes fogadtatásra. Apponyi szívesen fogadta a meghívást, de az ünnepélyes fogadás mellőzését kérte, minthogy a magyar képviselők már Londonban szévtáltak. Ehatározta ezek után a nemzeti szövetség, hogy az interparlamentaris konferencián részvételt magyar képviselők együttes üdvözlésére külön emlékművelj rendez.

Az amerikai osztrák sajtó. Hogy az osztrákok még Amerikában is kisebbsítetnek bennünket és lapjaikban kompromittáló hazudozások közt emlékeztessen meg hazánkrol, ez az Apponyi szereplésének ideje alatt legkevésbé volt várható. A Newyorkban 18 év óta megjelenő Oesterreichisch Ungarische Zeitung azonban nem látszik épen ezt az alkalmat használni túl arra, hogy köznyelvésségi állapotainkat hamis világításba állítsa az e tekintetben mindenkifelelt kényes és rárterős nagy amerikai nemzet elé. A tájékozatlanságtól és rosszakarattól duzzadó közlelemény így szól:

A budapesti egyetemnek eddig nem volt kórháza. Hogy a tudományos szakpézet és a klinikai tanítást hátraható eme hiányosságok s a budapesti egyetem orvosi fakultásának tanárai évtizedek óta mindennemű erőfeszítést tettek, hogy a kormányt egy egyetemi kórház építésére rábírja. Ezt a követelést csak most teljesítik, az új kórházvetésbe ugyanis 8,100,000 koronát vettek föl erre a célra.

E közleleményből az amerikaiak csakis azt olvashatják ki, hogy Budapestben mind a mai napig könyvből tanítják az orvosokat és doktori címhez juttatják, mielőtt betegeket láttak volna. Akik százmilliókat adományoznak egyetemének felszerelésére, e közlelemény után Magyarországról egész joggal gondolkozhatnak úgy, hogy itt kintitő szónokok teremnek ugyan, de a természetudományok művelése terén hátrább állanak az Új déli Walesi szigetekenél is, mert még az aucklandi egyetemnek is vannak kórházai és ott se tanítják könyvből a gyógyítást tudományát. Amyi kétségtelen, hogy e ravasz kis közlelemény ha megzafolatlannul marad, állószon lefogja rárítani az amerikaiaknak rólunk való jó véleményét.

Vojnick Tivadarné milliók hagyatéka. Megintuk annak idejében, hogy néhai Vojnick Tivadarné végredeleleiben általános örökösévé tette a szabadkai Mária leány árvaházat, de halála előtt szóbeli végrendeletet is tett ifjabb bajsai Vojnick Sándorné javára. Így a kétéle végredelel egy honydalmas perre adott alkalmat. Most azonban, mint Szabadkáról írják, a város elfogadja a felajánlott egyezséget. Az egyezségre vonatkozó okiratot ma írták alá az érdekeltek képviselői. Az egyezség értelmében a Mária-leányárvaház, mint általános örökös és millió koronát meghaladó értékben kapja az összes szabadkai ingatlanokat, a lakareképzőtáji, betéteket. Szabadka város szégyenalapja is közháza kapja a szabadkai Petöfi-utcai házat, amelynek vételárából 4000 korona gimnáziumi ösztöndíjra jut. A szabadkai színházalap kap 10,000 koronát, a Magyar Tudományos Akadémia 20,000 koronát, a budapesti vakok intézete 6000 koronát, a budapesti hajléktalanok menedékháza 4000 koronát, az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület 200 koronát. Ifjabb bajsai Vojnick Sándorné megkapja a budapesti bérházat és az összes ingóságokat. Az alírt barátságos egyezséget jóváhagyás végett fölterjesztte a minisztériumhoz.

Az osztrák testőrség új kapitánya. Bécsből jelentik, hogy gróf Paar Alajos lovassági tábornok, lovassági főfőtisztjelölt, legközelebb megválik állásától és az elhunyt Bechtoldheim helyébe az osztrák testőrség kapitányává fogják kinevezni.

Megőzafolt báróság. Nehány naplap a minap azzal a hírrel lepte meg olvasóit, hogy Berzeviczy Albert vallás és közoktatásiügyi miniszter a közel jövőben báró lesz. Megbizható forrásból arról értesültünk, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak.

A spanyol inkvizíció. Ballagi Aladár, ezt a mindenben eredeti tudóst, a mult évben választotta meg az Akadémia II. osztályának rendes tagjává. Ma tartotta meg székfoglaló felolvasását, a mely oly ritka magas színvonalon állt. Egész egyéniségét magán viselő főloflója, a törőlemény tárgyalásában követelt praktikus módszere, a történet szellemének kutatása, teljes pompájában fűndőkölő mai előadásában is.

Maga a tárgya. A spanyol inkvizíció is érdeklődést keltő volt, de sokkal inkább azzal tette Ballagi egyénisége, a mely az inkvizíció okait és céljait egészen más forrásból eredetnek mutatta be, mint azt más, pszúria a história eseményeinek egymásutánjait néző tudósok tették. Szerinte az inkvizíció célja a spanyol egység megalkotása volt, eszbevetés pedig épen nem volt olyan, mint azt a történelem slobonos művelői feltűntetik szokták. Az eljárás egyáltalán nem volt rögönlétekező jellegű, hanem inkább pedáns pontosággal ment végbe. Sem külső állami, sem papi intézmény nem volt, hanem, mint minden Regnum Marianumban Spanyolországban is az oltár és a trón szövetsé-

EGYETERTÉS

gen nyugodott minden, s minden az állam szolgálatában álló papok által történt. Az inkvizíció nem okozta Spanyolország bukását, mint azt alijitani szokták, hanem inkább szokatlan magas labra emelte azt.

A felolvasót zajosn meglapsolták. Az ülésen Thaly Kálmán elnököt és Berzeviczy Albert kultuszminiszter is jelen volt. Az osztályülés után zárt ülés volt, a melyen Pauer Imre osztálytitkár tett jelentést a pályaművek beérkezéséről.

Megrálgalmazott apolón. Nehány napja az a hír került fővároszerte forgalomba, hogy az új Szent János-kórházban egy apolónioltóra vert egy betege. A hír azonban indokolatlan pletykának bizonyult. Galló József tizenhat esztendő vilamos vasúti váltóőr, a hir szerint megvert beteg, mintegy három hét előtt került a kórházba és hastífuszban meghalt. A fia örvégyedése anyja meg aznap délután kiment a kórházba, hogy megnézzé fia holttestét. Azonban, mikor a szolga Gallónét nem akarta azonnal fia holttestéhez eresztetni, mivel az előbb fel kellett öltöztetni, az asszony azonnal elment s másnap minden igaz ok nélkül feljelentést tette rendőrségnek. Feljelentésében azt állította, hogy az egyik apolónioltó megverte fiát, hogy belehalt. A vizsgálóbíró ptekenk rendelte el a másodszori boncolatást, a melyet Ajtay tanár és dr. Münich főorvos ejtettek meg, akik hivatalosan konstaltáltak, hogy a halált hastífusz okozta. Gallóné el a kórház igazgatósága rágalmasz miatt feljelentést tett.

Styria-forrás mint gyögyvív. Még néhány évevel előbb is, a legelső kalatrházálójában, n. m. torok-és székfájás ellen használják, majdnem kizárólag a német Stryer-sztraz tartományból származó styria-forrást. A styria-forrás vízét a törökországi sztrazban használják a legtöbb esetben, mint a seltersvizet és — mint halljuk — a legjobb siberál. A Styria-forrás víz használata olyan módon történik, mint a selters víz: ugyanis langyos tejjel vegyítve isszák. Ajánlatos azonban inkább naponta négy-ször langyos Styria-forrással gargarizálni, mi az eddigi tapasztalatok szerint legyenesen elmozdítja a kúra eredményét és már rövid ideig tartó használat után javulás mutatkozik. A Styria-forrás víz rendszeres használata gyakori esetben teljesen meggyógyítja a bajt meg idült esetekben is.

A külföldiek korát újjak s nem nevezhet előtérletnek, ha példának okáért külgyeink annak, ami a szellem tetszéstől, hódolnak, mert mindinkább hebezonyul az a tény, hogy a „sua teszi az embert”. Amde a mai viszonyok közt az újjak kérdés, hogy a számos fővárosi ország között, melyek azok, ahol aránylag jutányos arakon szerelhetünk be, ugyanolyan cikket, mint más hasonló cégeknek. Holgyeinknek vélnék szolgálatot tenni, ha felméljük, hogy ponygoja, bizt és angol divategyek valóságos tárházat lejűk Rusznyák Dávid áruházában (Király-utca 21.) ahová teljes bizalommal fordulhatunk.

A külföldi tolvaj. Garudy pá p. ú. tanácsos pénzéjét dézsálmá meg vasárnapi virradóra egy fejte kezé betört. A rendőri jelentés különöleg mondja a tolvajt, mert a pénzében felhalmozott tolvaj korokat és francia pezsgőket érintettől hagyva, egyes egyedül az Első Alföldi Cognakgyár Részvényársaság keszkefeti földélelt pár nap előtt odaadálított 25 palack baracepártánkat vitte magával. Audiatul el altera pars révén mondják a szakértők: Az a tolvaj nem is volt olyan kitaláló, mint a milyen józlesű.

TÁVIRATOK.

A császár távirata.

Homburg vor der Höhe, okt. 10. Gróf Bülow Bircdalmi kanczellára e hónap nyolcadikán a következő levelet intézte Hoffman kereskedelmi tanácsoshoz, a lippei tartománygyűlés alelnökéhez:

Nagyon tisztelt kereskedelmi tanácsos ur! Szövelegel két tölem magyarázatot a császár és király mint hónap huszonhatodik táviratára vonatkozólag. Szóvesen hajlandó vagyok önnek felelettem irásban is megérősteni és felhatalomoztam rá ön való hivatközassal nyilvánosan kijelenteni, hogy a császárnak a távirattal csak az volt a célja, hogy közölje, hogy a csapatokot egyelőre nem esketteti fel a régénre és hogy tudasa ennek okát. A szövetség tanácsa ama felolvasással, hogy a jogi viszonyok meg fedérvé nemcsak, ő felseg nem ellenkezelhet. O felolvasást természetesen távol volt a hercegegy alkotmányos jogaiha való minden beavatkozás és különösen legmagasabb szándékán kívül áll, hogy bárminő akadályt gördüsen az elé, hogy most Lipót lippei gróf gyakorolja a régensséget a hercegegeben. Mint a birodalomban mindig, úgy ebben az esetben is a jog terén maradnak és a lippei kérdést kizárólag jogi elvek alapján fogják megoldani. Remélom, hogy a szövetségi tanács auspiciumaival nemcsak sikerüljön fog választott bírósági utat lippe javára végrevényes megoldashoz jutni. En megteszem a magamét, hogy ez lehetőleg rövid idő alatt megtörténjen.

Huszonegy halott.

Waensburg, (Missouri) okt. 10. A Missour Pacific vasut egy személyvonata és egy tehervonata, melyek ellenköz irányból jöttek, összeütközött. Huszonegy ember halva húztak ki a romok közül, sokan meg sebesültek.

A csehék tüntetnek.

Brünn, okt. 10. Ma este a cseh egyesületi házában munkásgyűlés volt. Ezután a gyűlés résztvevői és a hozzájuk csatlakozott tömeg kiabálás és fütyök között a közeiben lévő úrmegnyitási elöl épület elé vonultak és onnét a helytartóság épületé fel. Itt rendőri kórdón állt, mely megakarta akadályozni a tömeg előnyomulását. A tömeg gyűnye és kövekkel dobálta a rendőroket, kik közül többen megsebesültek, közülök egy súlyosan. Az araménó villamos kocsik ablakait is beverték. Minthogy a tömeg ismételt felhívására sem oozott szét, az időközben kivonult lovasoszállitotta a tért. Eközben Mladsehekelt, a Pokrok című munkáslap szerkesztőjét letartóztatták. Később gyulogás is vonult ki, mely a tüntetőket a Bäcker-gasse felé szorította. A tartománygyűlés épületén, a német műszaki főiskola-

ban, a nemet Rudolf-iskolában, mely épületek a cseh egyesületi ház közelében vannak, beverték az ablakokat.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.
Buzs helyben okt. 10. okt. 8
okt-ra 114.50 115.25
decemberre 112.50 113.58
májusra 110.63 111.63
Írányzat: állandó.
Gobonszállítási-díj
Liverpoolba 1.— 1.—
Tengeri decembere 55.— 55.88
Írányzat: állandó.

Chicago.

— Zárlat. —
Buzs okt-re okt. 10. okt. 9
dec-re 107.95 109.75
tengeri okt-re 108.88 108.25
nov-re 49.25 49.75
Chicago, okt. 10. (Zárlat). Zsir okt-re 7.57.
(1.60) jan-ra 7.60 (7.70), szalonna 8.97 (8.62), sertészsír jan-ra 11.20 (11.40).

SZÍNHÁZ ÉS MŰVESZET.

Rákai Emmát szoroztatték. A Magyar Színház igazgatója visszazsordítotték Rákai Emmát, a ki kétféle év előtt a színház kedvelt tagja volt s a kit a fővárosi közönség minden bizonynyal örömmel fog viszontlátani.

Komlóssy Emma a bécsi operaházban? A bécsi N. W. Táplált azt az érdekes hírt külföldi világba, hogy Komlóssy kisasszony, a budapesti operaház szubretje e szezon folyamán vendég szerepelt a bécsi udvari operaházban. Tudunkkal a mi operaházunkban Komlóssy nevű szubretet. A Vígsház kedves nájvája, Komlóssy Ilonka, nem ékeles — így hát csakis Komlóssy Emmáról, a Népszínház gyönyörű hangja. »Dobocsa-járól lehet szó, őt pedig annyira leköti a műsor, hogy egyelőre nem igen gondolhat bécsi vendégszerelésre.

Bárdi Gabi a Népszínházban. Gróf Zayné Bárdi Gabi, a széphanu operettékesen, aki a Népszínházhoz Kolozsvárra, onnan pedig egy bécsi színházhoz szerződött el, hosszabb távollét után ismét visszakérült művészeté bölöségéhez. A bajos primadonna nemcsak a Népszínház vendége lesz. Felépésének ideje attól függ, hogy egy új családtag — a gróf pár csillaghegyi világbán néhány nap előtt utolért fincska — mit szól hozzá. Megtörténhetik, hogy a vendégszerelést szerződés követi.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

Hogyan építene Budapestet? Nagy riadalmat okozott tegnapelőtt délután az Újvilág-utcában az a hír, hogy a 13-ik számú ház, egy két emeletes régiűb épület, dűledegni kezd. E ház mellől ugyanis a 11-ik számú ház lebontották s bár ennek telke már hetek óta üresen áll, a fűmástelek körül maradt tűzfal csodálatosképen épen akkor rokkant meg, mikor az építést megkezdték, illetőleg a szomszéd ház alapjait kezdték lerakni. A tűzfal rogyását és repedéseit legelőször a munkások vették észre, mire megijedve abba hagyták a munkát és értesítették a fenyegtető ház lakóit. Azután nagy néptömég gyűlt össze, mely rémuldözve látta, hogy a helyzet pillanatonként veszedelmesebbé válik, mert a kétemeletes tűzfalon egy emeletnyi magasságban szemmel látható görbe vonalu rés keletkezett. Az építés vezetője akkor gerendákat támasztalt a falnak, s ideig-óráig a további veszedelmek előjét vette. Egyben értesítették a rendőrséget, a kerületi mérnöki hivatalt és az előjáróságot. Mindhárom hatóság képviselői csakhamar megjelentek a helyszínen s a megatmasztás után is veszedelemben forgó lakosokat meg az est folyamán kiürítették, ami nem járt minden nehézség nélkül. A régi ház udvari helyiségeiben ugyanis sok szegény ember lakik, kik éjnek idején nem tudtak segíteni magukon. Laky Imre rendőrfelügyelőnek egész energiájára és humanitására volt szüksége, hogy a dolog simán végbeemehessen és végre is karhatalom nem kellett alkalmazni; sikerült ugyanis a kilakoltatás számára szállásokat találni, melyekbe aztán önként beköltöztek. A hivatalos eljárás javarésze azonban csak ezután következett: Konstánini kellett a szokatlan jelenség okát, hogy miért rogyott meg a fal éppen akkor, amidőn a szomszéd ház alapjait már hozzáépítették. Laky rendőrfelügyelő ennek kinyomozására elrendelte, hogy az új alapból két helyen egy-egy méternyi szélességű pillért bontassanak le. S a lebontás megtörténte után kiderült, hogy építési lelkülméretlenség történt, ugyanis a kőművesek három téglavastagságu fal helyett csak egy sor téglát építettek bele a földbe, a szomszéd fal felé két sor téglát ellenben meg akarták takarítani, s hogy a fal megis vastagnak látszik, az így keletkező tüzfal tömegeket szorították. A szomszédok közlése azonban, melynek alapja meljő a földet kiásták volt, a törmelékben nem talált elég szilárd támaszt, az összenyomta és ha idejében meg nem támasztják, méretetlen szerencsétlenségnek lett volna okozója. Hogy a mulasztás kit terhel, a későbbi vizsgálat fogja eldönteni; a rendőrfelügyelő kívánságára felvett jegyzőkönyv erre nem terjeszkedik ki, csak egyszerűen a talált és hivatalosan megállapított tényeket konstaltálja.

A vörheny és a hűgymáz. A főváros közgazdasági bizottságának mai ülésén mindenesetre legszomorúbb volt dr. Magyarevics Mladen ülésti főorvos jelentése, a mely szerint a főváros egészségi állapota a mult hóban határozottan kedvezőtlen volt. Különösen a vörheny (+40) és a hűgymáz (+22) terjedése őlt agaszító mérvet. A nagyobb lehenyfertőző kórokokban nem volt nagyobb változás, meg ellenben a différia üzenyolecezat s a számarhurut tizenegyféle eszüként. Az összes lehenyfertőző kórok számának emelkedése e hónapban 66, a halálozások száma

lényegesen nem változott. FIVE született e hónapban 1709, meghalt 1146. A kórházakban 11.120 fekvő, 12.230 járó, összesen 23.450 betegét ápolták. A hajléktalanok menedékházaiban 26147 személyt szállalt.

Ideözorítón a magyar nyelv. Ezt az ölvét fejezte ki a fővárosi joggyűjti bizottsága a mai napon, bebizonyította, hogy ugyancsak gyöngye és hazafiatlan forum volta, ha rajta állna a magyarság ügye. A joggyűjti bizottság ugyanis Lang György tanácsnok elnöksége alatt ülést tartott, amelyen dr. Seregi Zoltán tanácsjegyző a referádái közé belevette Debreczen város feliratát is. Debreczen város hazafias közönsége ugyanis annak a feliratának a támogatását kéri, amelyben feliratának a magyar nyelvnek, magyar jelvényeknek a külképviseletekben való teljes érvényrejtését. Az ügyosztály a pártólást nem javasolja — épp úgy, mint Szeged átiratánál — mert a mai állapotban való változtatás ez idő szerint nem tartja alkalomszerűnek.

Egyébként a tanácsjegyző még ezeket referálta: A túzóltóság személyzetének szaporítását, amely megjárta már a többi szakköznevelő s valamennyi hozzájárult. A joggyűjti osztály ellenzi a szaporítást. Karhözlatja, hogy az önkéntes túzóltóság a városi túzóltóság lépén-nyomon diszkreditálta, elnyomta, sőt a vállalkotás túzóltóságát is lehetetlen akarla tenni. A főváros nem bírja az egyre fokozódó terheket s örvendenie kellett volna, ha a terheit társadalmi uton segíthet. Ma is ezt az utat tartja lehelyesebbnek s nem járul a személyzetszaporítást tartalmazó javaslathoz.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a galicziai, romániai és orosz bevándorlás megakadályozására kér sürgős törvényen alapuló intézkedést. Ellenőrzést kívánja annak, hogy kiknek adható a letelepedésre engedély, kívánja a határrendéség eltelebteleését, a határon bevándorló állomások letételeését, amelyek a meg nem felelő elemek beözölését megakadályoz. Az ügyosztály javasolja, hogy hasonló értelmű feliratot intézzen a főváros a törvényhozáshoz.

Megbüntetést tejhámistól. A közigazgatási bizottság mai ülésén egész esomó elemliszker-hamisított itelt el, akik között a legnagyobb perzentet a tejhámistól teszik ki. Megbüntetett tejhámistól: övezgy Scheiben György né, rókaspalotai lakost 600, Tilly Lipót nyugatényi lakost 100, Berger Jánosné házait 50, Pejva Andor kávéteremtő 5, Melján Pálme nagy-tarcsai tejkészítőt 5, Kruk Andrást budapeors lakost 30, Kolm Mária szatcsot 30 és Füst Manó né tejkészítőt 50 koronára. Berndorf József cukrászt vajhámisításért 5 korona és Scheiner József esemegekérésűdöt olajhámisításért 50 koronára ítélte.

TORVÉNYSZÉK

Abbazia hóse. Elegánsan öltözött monokhs fiatal ur vonta magára a jó flumelek figyelmét a nyáron. A fiatal ur, aki báró Fátának mondta magát, a legelőkelőbb szálodalombnak, de azonnal feltűnt az Abbázian időző többi magyarnak, hogy állandó pillanatnyi pénzzavarban szenved, s néha feledékenységéből még báró Kereszti Imrénék is bemutatja magát. Nesztét vette ennek a flumelelőrség is, ahol a báró ur eleinte felháborodással titakozott a szálodalombos vádja ellen, de amikor elebe tartották a két név alatt beérkezett feljelentéseket, bevalott, hogy ő talán nem báró, hanem csak Kemény Béla nevű pinzár, aki egy városigeti vendéglőstől háromszáz korona eliskaszása után megszökött s most is körözés alatt áll. A sikkasztó szálodalomb nyomban letaroztaták s felhozták a fővárosba, ahol a büntető törvényszék sikkaszás vétségéért negy havi fogházra ítélte az elegánsan öltözött monokhs urat.

A csipesz. Dr. Genersich Antal és dr. Bakó Sándor egyetemi tanár, a kik két héttel ezelőt Szegeden exhumáltak Lédeczynek holttestét, mint az igazságügyi orvosi tanács kiküldött szakértői tagjai — az exhumálásról, illetve a megjelölt boncolás felülvizsgálatának eredményéről szóló szakértői jelentésüket még nem terjesztették be dr. Bakonyi Kálmán vizsgálóbíróhoz. A késsés oka az volt, hogy a boncolási jegyzőkönyv s az

